

Богдан ЗАБЛОЦЬКИЙ, Богдан ГАВРИШОК, Петро ДЕМ'ЯНЧУК

ОБЛІК ПЛОЩ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ: ДЖЕРЕЛА, ПОВНОТА ТА РЕПРЕЗЕНТАТИВНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ

У статті розглянуто проблему відсутності сучасних статистичних даних про площі земель сільськогосподарського призначення у розрізі територіальних громад Тернопільської області. Вказано джерела, що містять актуальну кількісну інформацію про окремі земельні ділянки. Здійснено групування показників площ земель сільськогосподарського призначення у розрізі територіальних громад досліджуваного регіону. Обґрунтовано доцільність використання цих показників у подальших наукових дослідженнях.

Ключові слова: адміністративно-територіальний устрій, державний земельний кадастр, земельний фонд, облік земель, сільськогосподарські землі, сільськогосподарські угіддя, територіальна громада.

Постановка науково-практичної проблеми. В результаті проведення адміністративної реформи в нашій державі на території Тернопільської області відбулося об'єднання 582 сільських, 17 селищних та 15 міських рад у 55 територіальних громад, які увійшли до трьох новостворених адміністративних районів: Кременецького, Тернопільського та Чортківського. На сьогоднішній день місцеві адміністрації, вирішуючи першочергові проблеми організації життєдіяльності територіальних громад, часто не в змозі здійснити підтверджений спеціалізованими організаціями облік земель. Державна статистична звітність, яка фіксувала ті чи інші зміни в структурі земельного фонду, припинена у 2016 р.

Актуальність і новизна дослідження. За умови відсутності новітніх даних про площі та структуру сільськогосподарських земель локального чи регіонального рівня, доволі складно проводити дослідження, які стосуються проблем землекористування, сільського господарства та економіки в цілому. Тому, важливим, в цьому сенсі, є пошук первинних джерел інформації, які б забезпечували дослідників та/чи інших зацікавлених осіб найбільш достовірними відомостями (передусім кількісними показниками) про земельний фонд, землі сільськогосподарського призначення та їх структуру в розрізі територіальних громад.

Проведене дослідження спрямоване на ліквідацію прогалини у статистичних даних щодо кількості та структури земель сільськогосподарського призначення в Тернопільській області. Розраховані нами показники для новостворених адміністративних одиниць досліджуваного регіону є основою для подальших наукових досліджень, спрямованих на вирішення проблем раціонального використання земельного фонду, передовсім земель сільсько-

господарського призначення.

Зв'язок теми статті з важливими науково-практичними завданнями. Дослідження реалізує окремі аспекти передбачені документами: «Стратегія розвитку Тернопільської області та план заходів з її реалізації у 2021-2027 роках», «Комплексна програма розвитку агропромислового комплексу Тернопільської області на 2021-2025 роки», «Обласна програма розвитку місцевого самоврядування в Тернопільській області на 2019-2023 роки», «Програма охорони та підвищення родючості ґрунтів Тернопільської області на 2021-2023 роки» і у подальшому може сприяти удосконаленню та уточненню паспортів та стратегій розвитку громад.

Аналіз останніх публікацій за темою дослідження. Питання, пов'язані з ефективністю використання та проблемами охорони земель сільськогосподарського призначення, розглянуто в роботах: Д. Добряка, І. Ковальчука, С. Кубаха, Т. Лебедевої, Ю. Лупенка, А. Мартина, Л. Новаковського, Р. Ступеня, А. Третяка та ін. Аналізом проблем, які так чи інакше стосуються сільськогосподарського землекористування у Тернопільській області, займалися: О. Замора, І. Кузик, Л. Пендзей, М. Питуляк, Л. Царик, Л. Ярема та ін. Однак, питання обліку площ земель сільськогосподарського призначення територіальних громад Тернопільської області у наукових публікаціях не представлені. Лише окремі аспекти цього питання розкриті у статті Б. Заблоцького [2].

Викладення основного матеріалу. Сільськогосподарські землі є важливим засобом виробництва та найціннішим природним ресурсом не лише в цілому для нашої держави, а й для кожної територіальної громади (ТГ). Вони є одним із важливих джерел наповнення місцевих бюджетів, а відтак – сприяють

задоволенню різноманітних інтересів та потреб членів громад. Ефективне сільськогосподарське землекористування потребує наукового обґрунтування, яке немислиме без достовірних відомостей про кількісні параметри земель. У статті 203 Земельного кодексу України [3], вказано, що «облік кількості земель – це відображення у відомостях і документах даних, які характеризують кожну земельну ділянку, а також землі за площею та складом земельних угідь, розподіл земель за власниками, землекористувачами».

Основні положення щодо обліку земель в Україні закріплені у низці законодавчих та нормативних актів (Земельному кодексі України [3]; Законі України «Про державну статистику» [6]; Постанові Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012 р. № 1051 «Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру» [7] та Наказі Держкомстату України від 5 листопада 1998 р. № 377 «Про затвердження форм державної статистичної звітності з земельних ресурсів» [8]) та конкретизовані й деталізовані в Законі України «Про Державний земельний кадастр», який визначає правові, економічні та організаційні основи діяльності у сфері Державного земельного кадастру (ДЗК) [5].

Донедавна при дослідженні різних аспектів, пов'язаних із використанням земельних ресурсів територій окремих адміністративних областей, районів, міських, селищних та сільських рад науковці послуговувалися формою статистичної звітності № 6-зем, введеною в дію наказом Держкомстату України наприкінці 1998 р. [8]. З тих пір 6-зем була однією з численних форм державної статистичної звітності, яку місцеві органи державної влади щорічно подавали структурним підрозділам Держгеокадастру. Предметом цієї форми звітності було надання достовірних статистичних відомостей про площі земель і розподіл їх за угіддями, видами економічної діяльності, власниками та землекористувачами в розрізі територій міських, селищних та сільських рад станом на початок кожного року. Ця звітність стала найдетальнішим джерелом кількісної інформації про земельний фонд.

Проте, зміни, що були спричинені процесами роздержавлення і приватизації, спонукали до вдосконалення кількісного обліку земель. У відповідності до наказу Державної служби статистики України від 19 серпня 2015 р. № 190 було скасовано дію наказу Державного комітету статистики України від 05 листопада 1998 р. № 377 і припинено з 01 січня 2016 р. заповнення форми статистичної

звітності 6-зем. На заміну останньої було запроваджено нові форми – 11-зем, 12-зем, 15-зем, 16-зем [9]. Однак, через низку організаційних проблем, інформацію не було зібрано повністю, тому, статистичну звітність не змогли оформити належним чином. У результаті подальшої реалізації адмінреформи та невідповідності Наказу № 337 [4] існуючим законодавчим актам України, ці форми статистичної звітності були також скасовані.

Через це, неабияк зросла роль ДЗК – по суті єдиного джерела інформації про площі земель та структуру земельного фонду територіальних громад. «Державний земельний кадастр – це єдина електронна система, що містить сукупність відомостей про земельні ділянки, які одержуються у ході проведення державної реєстрації земель, обліку їх кількості і якості, економічної оцінки та інших державних заходів та містять інформацію про правовий режим земельних ділянок» [5]. Внесенням інформації, її систематизацією, збереженням і представленням відомостей земельного кадастру займається «Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру», а також її територіальні органи. Комплекс даних про ту чи іншу земельну ділянку містить таку інформацію: 1) опис меж; 2) площа; 3) дані про якісний стан земель та про бонітування ґрунтів; 4) відомості про інші об'єкти ДЗК, до яких повністю або частково входить земельна ділянка; 5) цільове призначення (категорії земель, види використання земельних ділянок в межах певної категорії земель); 6) склад угідь із зазначенням контурів будівель і споруд та їхні назви.

Певну інформацію про ту чи іншу земельну ділянку дає публічна кадастрова карта. Проте, на ній, як і в ДЗК, наявні дані тільки про ті земельні ділянки, які пройшли державну реєстрацію, і яким присвоєно кадастровий номер, а це, на даний час, здебільшого землі: 1) для ведення товарного сільськогосподарського виробництва; 2) для ведення особистого селянського господарства; 3) для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд; 4) для будівництва та обслуговування будівель закладів освіти; 5) для ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг; 6) землі запасу тощо. Крім того, в державному земельному кадастрі та на публічній кадастровій карті відсутня інформація про земельні ділянки, на які державний акт про право власності був виданий до 2004 р., оскільки тоді не визначався кадастровий номер. Інформація про такі ділянки не з'явиться до того часу, поки власник не зініціює

розробку технічної документації щодо встановлення меж землеволодіння в натурі на місцевості з подальшим присвоєнням кадастрового номера.

Зазначимо, що у вільному доступі на публічній кадастровій карті є лише окремі дані про ту чи іншу земельну ділянку: тип власності, цільове призначення та площа. З ДЗК можна отримати більш детальну інформацію про окрему ділянку, подавши, у відповідності до частини другої статті 41 Закону «Про Державний земельний кадастр» [5], заяву про витяг даних та документ, що підтверджує оплату послуг. Для цього необхідно оплатити гроші у сумі, що становить 0,05 % від розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, який станом на 01.01.2022 р. дорівнював 2 481 грн. Це не надто велика сума (1,24 грн.), проте, для досліджень земель сільськогосподарського призначення на території лише однієї громади інколи необхідно володіти інформацією про сотні, а то й тисячу ділянок.

Таким чином, ДЗК поповнюється інформацією поступово і на даний час не охоплює всю територію нашої країни. Дані у вільному доступі є надто загальними, а платна інформація, якщо йдеться про дані для великої кількості ділянок є надмірно вартісною.

Тому, на даний час, в офіційних статистичних джерелах вичерпних даних ані про структуру земельного фонду, ані про площі сільськогосподарських земель, в розрізі ТГ, немає. Це спричиняє суттєві труднощі у проведенні наукових досліджень, які так чи інакше пов'язані із вивченням сільського господарства чи окремих його галузей, або ж досліджень комплексного характеру. Саме через це, постало питання про можливість використання

наявної на даний час статистичної інформації, яку містить форма б-зем [1], для зазначених вище наукових досліджень, а також визначення рівня їх достовірності.

Аналіз даних статистичної звітності форми б-зем засвідчив, що структура земельного фонду Тернопільського району впродовж 2002-2016 рр. змінювалась доволі мало – приблизно 0,1 % в рік. Позаяк, даний адмін-район, через збільшення площ приміської забудови, зазнавав найбільших трансформацій, на відміну від інших, то логічним є припущення, що середнє значення для Тернопільської області в цілому є значно меншим. Тому, можемо стверджувати, що структура земельного фонду в області упродовж останніх семи років змінилася дуже мало (не більше, ніж на 0,7 %). Звісно, навіть такі незначні зміни знижують точність показників, однак за умови відсутності інших джерел інформації, статистичні відомості, що містить форма б-зем [1], є цілком достатніми для їхнього використання в наукових дослідженнях. Крім того, ці дані можуть слугувати основою для подальшого їх уточнення.

Шляхом перерахунку статистичних відомостей про площі та структуру сільськогосподарських угідь міських (15), селищних (17) та сільських (582) рад Тернопільської області, що існували до початку адмінреформи, нами отримано уточнені дані для 55 сучасних ТГ, які представлені у табл. 1.

Запропоновані у таблиці показники дозволяють аналізувати структуру сільськогосподарських земель у розрізі територіальних громад та ефективно використовувати картографічний метод при їх дослідженні (рис. 1-4).

Таблиця 1

Площі сільськогосподарських земель територіальних громад Тернопільської області, км²*

№	Адміністративні одиниці	Сільськогосподарські землі, всього	Сільськогосподарські угіддя					Інші сільськогосподарські землі**
			всього	Рілля та перелоги	багаторічні насадження	сіножаті	пасовища	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. Кременецький район								
1	Борсуківська сільська громада	121,98	119,38	97,93	0,75	3,52	17,18	2,60
2	Великодедеркальська сільська	147,40	142,02	107,68	1,01	4,71	28,61	5,39
3	Вишнівська селищна громада	260,12	253,50	199,10	8,29	5,70	40,40	6,62
4	Кременецька міська громада	338,73	331,13	261,34	7,06	4,13	58,61	7,59
5	Лановецька міська громада	429,69	420,72	348,07	3,49	12,07	57,09	8,96
6	Лопушненська сільська громада	139,71	136,41	101,96	3,08	1,88	29,49	3,30
7	Почаївська міська громада	165,78	162,01	129,22	4,98	5,59	22,23	3,77
8	Шумська міська громада	401,49	386,01	266,28	4,33	10,93	104,47	15,49
Разом по Кременецькому району		2004,90	1951,18	1511,58	32,99	48,53	358,08	53,72

II. Тернопільський район								
1	Байковецька сільська громада	143,39	139,78	109,11	3,64	8,45	18,58	3,60
2	Бережанська міська громада	138,16	134,06	97,62	3,08	8,67	24,69	4,10
3	Білецька сільська громада	105,87	102,93	81,67	2,62	5,63	13,00	2,95
4	Великобerezовицька селищна	155,22	151,25	131,40	5,43	6,74	7,69	3,96
5	Великобiрківська селищна	56,23	55,00	41,21	2,11	6,15	5,53	1,24
6	Великогаївська сільська громада	122,89	119,28	98,17	3,11	6,87	11,13	3,61
7	Залозецька селищна громада	182,67	175,99	126,26	3,48	12,67	33,57	6,69
8	Збаразька міська громада	503,68	491,26	430,21	7,77	10,79	42,49	12,42
9	Зборівська міська громада	397,21	383,02	292,76	3,11	14,74	72,41	14,20
10	Золотниківська сільська громада	260,46	255,25	218,66	1,06	1,64	33,89	5,21
11	Іванівська сільська громада	103,10	101,03	91,10	0,16	0,71	9,05	2,07
12	Козівська селищна громада	361,44	352,32	297,30	3,26	5,93	45,83	9,12
13	Козлівська селищна громада	89,00	87,48	76,19	0,66	0,73	9,90	1,51
14	Купчинецька сільська громада	84,60	83,14	69,53	1,30	1,22	11,08	1,46
15	Микулинецька селищна громада	204,62	200,63	176,52	1,72	1,31	21,08	4,00
16	Нараївська сільська громада	124,49	121,05	78,99	1,87	6,52	33,66	3,45
17	Озернянська сільська громада	152,06	146,44	122,84	1,47	5,78	16,34	5,62
18	Підволочиська селищна громада	304,52	297,77	259,10	2,14	17,69	18,84	6,75
19	Підгаєцька міська громада	351,46	342,89	281,32	3,54	13,67	44,35	8,57
20	Підгороднянська сільська громада	110,58	107,93	88,30	3,44	5,66	10,52	2,65
21	Саранчківська сільська громада	136,12	132,27	88,19	2,55	8,51	33,02	3,85
22	Скалатська міська громада	192,09	187,15	170,59	2,01	2,24	12,30	4,94
23	Скориківська сільська громада	237,69	232,85	198,68	1,76	9,10	23,31	4,84
24	Теребовлянська міська громада	345,42	337,83	292,82	3,75	2,72	38,54	7,59
25	Тернопільська міська громада	96,72	93,73	65,69	3,62	6,82	17,60	2,99
Разом по Тернопільському району		4959,71	4832,32	3984,24	68,69	170,98	608,40	127,39
III. Чортківський район								
1	Білобожницька сільська громада	229,67	224,44	197,00	0,94	3,47	23,03	5,23
2	Більче-Золотецька сільська	77,50	75,57	67,51	0,37	0,40	7,30	1,92
3	Борщівська міська громада	292,97	285,35	245,10	6,08	2,79	31,38	7,62
4	Бучацька міська громада	417,79	408,90	328,36	3,83	4,38	72,34	8,89
5	Васильковецька сільська громада	144,68	141,33	125,41	1,12	3,07	11,73	3,35
6	Гримайлівська селищна громада	253,37	247,86	219,19	2,06	5,58	21,03	5,51
7	Гусятинська селищна громада	183,04	178,59	157,16	1,81	3,69	15,93	4,44
8	Заводська селищна громада	63,90	61,43	52,95	0,58	0,77	7,12	2,48
9	Заліщицька міська громада	252,66	245,51	206,02	6,87	3,14	29,47	7,15
10	Золотопотіцька селищна громада	102,00	99,72	79,89	1,77	1,44	16,62	2,28
11	Іване-Пустенська сільська	59,33	58,18	47,67	2,29	0,44	7,79	1,15
12	Колиндянська сільська громада	126,86	123,63	106,73	1,10	2,75	13,05	3,23
13	Копичинецька міська громада	109,06	106,70	91,31	2,33	3,00	10,07	2,36
14	Коропецька селищна громада	52,07	51,12	37,62	1,24	0,12	12,15	0,95
15	Мельнице-Подільська селищна	183,61	179,54	158,47	2,25	0,71	18,12	4,06
16	Монастирська міська громада	311,74	305,02	209,33	3,86	2,44	89,39	6,72
17	Нагірянська сільська громада	145,02	140,51	128,10	1,31	0,76	10,33	4,51
18	Скала-Подільська селищна	135,26	132,25	111,13	7,22	0,97	12,93	3,00
19	Товстенська селищна громада	268,51	261,76	226,14	2,85	1,05	31,72	6,75
20	Трибухівська сільська громада	105,39	103,37	91,29	2,38	1,37	8,34	2,02
21	Хоростківська міська громада	164,13	160,01	144,13	1,68	2,50	11,70	4,12
22	Чортківська міська громада	89,65	87,11	72,31	1,65	0,91	12,25	2,54
Разом по Чортківському району		3768,20	3677,90	3102,81	55,57	45,73	473,79	90,30
Разом по Тернопільській області		10732,80	10461,39	8598,63	157,25	265,24	1440,27	271,41

* Розраховано на основі даних державної статистичної звітності про наявність земель та їх розподіл за угіддями (форма 6-зем від 01.01.2016 р.).

** Включають землі: під господарськими будівлями і дворами; під господарськими шляхами і прогонами; ті, де проводяться меліоративні заходи та заходи щодо відновлення їх родючості; тимчасової консервації та ін.

Станом на 01.01.2016 р. рілля домінувала у структурі сільськогосподарських угідь області – 81,9 %. Особливо висока розораність угідь притаманна рівнинним, слабо розчлено-

ваним річковими долинами та яружно-балковими системами східним, південно-східним та центральним частинам області (рис. 1). Найвищі значення показника були на територіях.

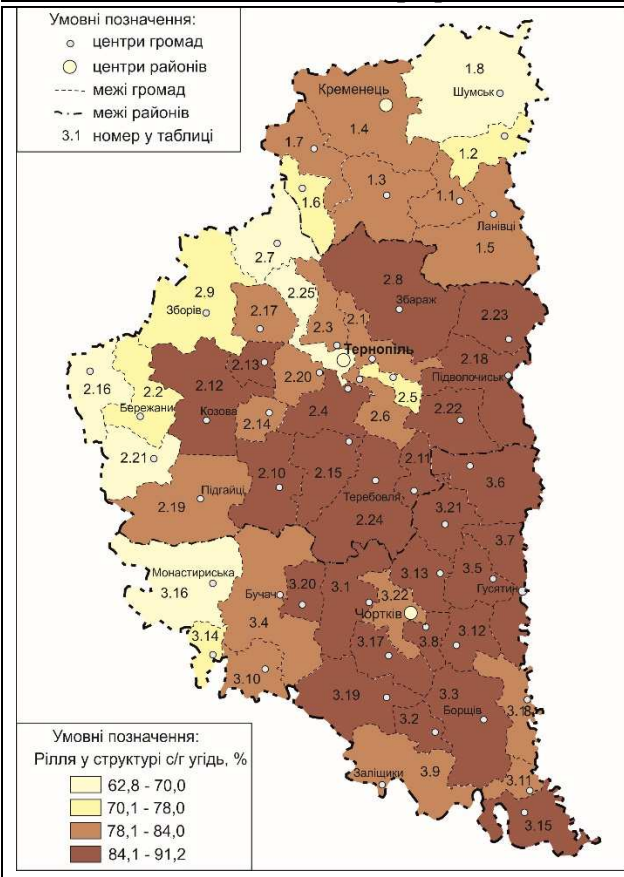

Рис. 1. Рілля у структурі сільськогосподарських угідь територіальних громад Тернопільської області, %

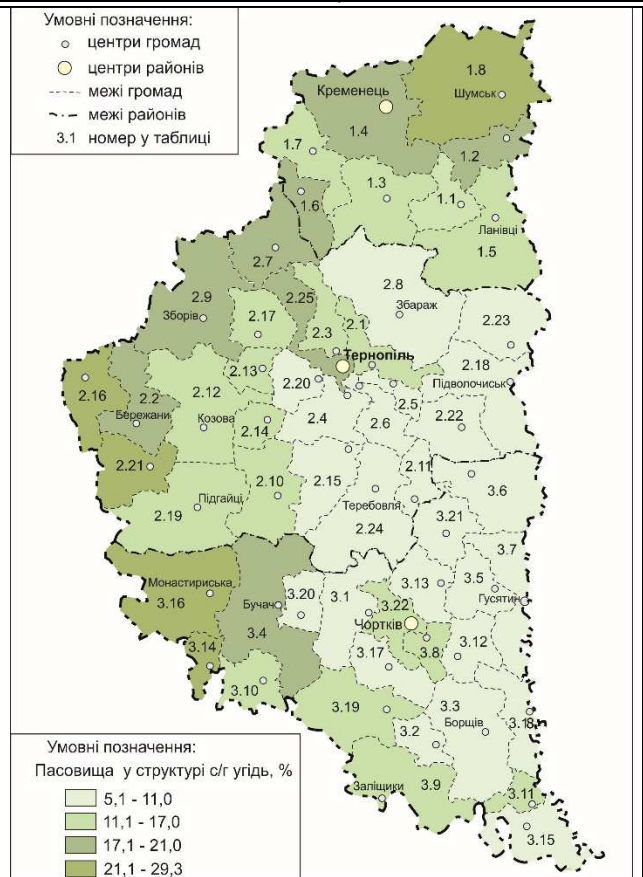

Рис. 2. Пасовища у структурі сільськогосподарських угідь територіальних громад Тернопільської області, %

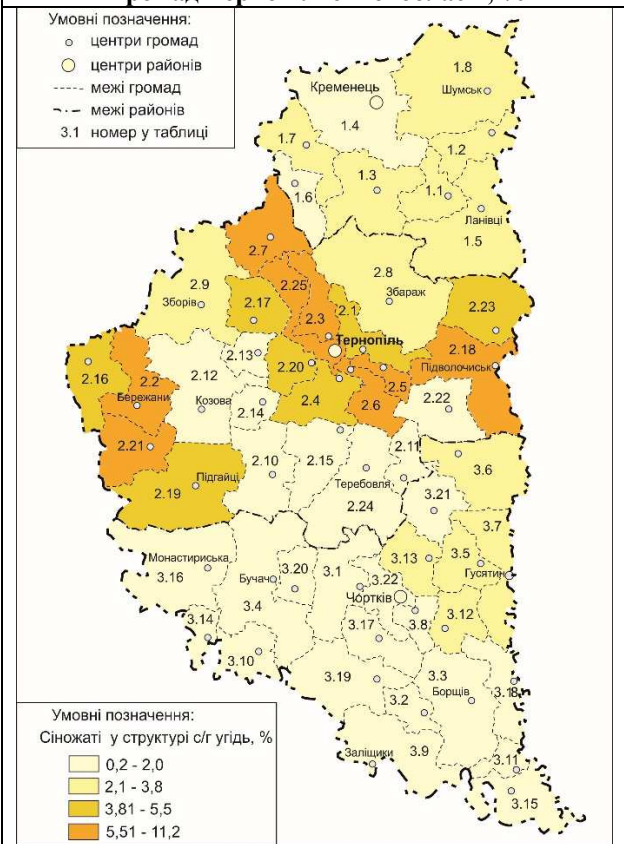

Рис. 3. Сіножаті у структурі сільськогосподарських угідь територіальних громад Тернопільської області, %

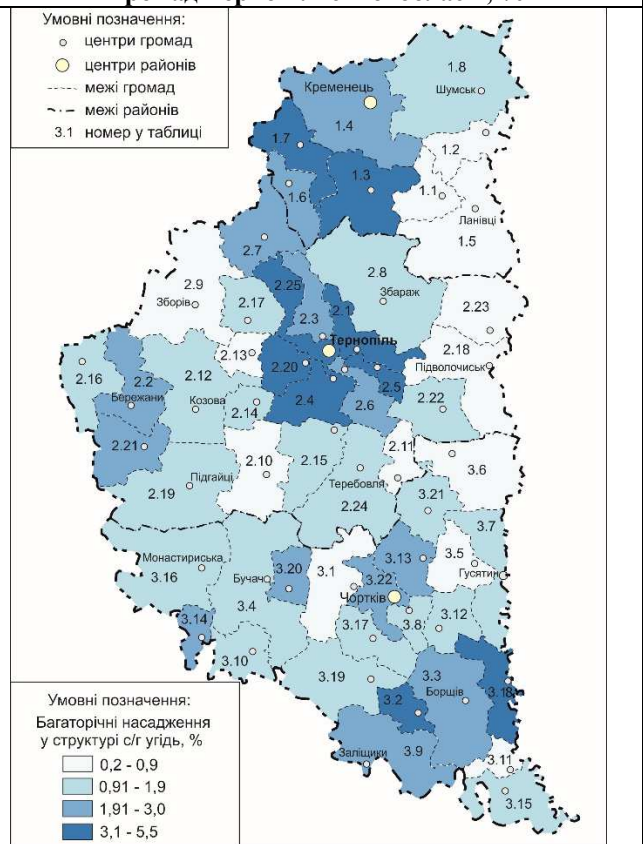

Рис. 4. Багаторічні насадження у структурі сільськогосподарських угідь територіальних громад Тернопільської області, %

сучасних Нагірнянської сільської та Скалатської міської громад – 91,2 %. Значно меншою частка ріллі була у структурі сільськогосподарських угідь на заході області у межах Опільської горбогірної височини, а також на півночі та північному заході у межах Кременецького горбогір'я. Найнижче значення показника було на території Нараївської сільської громади – 62,8 %.

Пасовища у структурі сільськогосподарських угідь області склали 13,8 %. Вищі значення показника спостерігалися в західних, північних та північно-західних частинах області на схилових землях з ймовірністю проявів чи розвитком ерозійних процесів (рис. 2). Максимального значення частка пасовищ сягнула на території сучасної Монастирської міської громади – 29,3 %, а найнижчого – у межах Великобerezовицької селищної громади – 5,1 %.

Сіножаті у структурі сільськогосподарських угідь області склали усього 2,5 %. Вони найбільш поширені на луках у заплавах річок, зокрема, у верхніх течіях р. Збруч, р. Золота Липа та р. Серет. Найвище значення показника було на території сучасної Великобiрковецької селищної громади – 11,2 %, а найнижче – у межах Коропецької селищної громади – 0,2 % (рис. 3)

Багаторічні насадження (сади та ягідники) найменш поширені сільськогосподарськими угіддями в області (1,5 %). Їх розташування по території не має чітких природних передумов, а відносно вищі показники обґрунтовуються або усталеними традиціями господарювання, як то вирощування полуниць на території сучасних Вишнівської селищної та Почаївської міської громад, чи яблук на південному-сході області, або потребою швидкого постачання свіжої продукції до споживача, що стимулює садівництво та ягідництво у приміській зоні м. Тернопіль (рис. 4). Найвища частка багато-

річних насаджень була на території сучасної Скала-Подільської селищної громади – 5,5 %, а найнижча – у межах Іванівської сільської громади (0,2 %).

Висновки та перспективи використання результатів дослідження. Таким чином, наведені нами зведені відомості про структуру сільськогосподарських земель у розрізі новостворених ТГ та адмінрайонів (Кременецького, Тернопільського, Чортківського) Тернопільської області, можуть слугувати базисом для подальших досліджень в цій царині, враховуючи при цьому оновлювану час від часу інформацію ДЗК, документацію органів управління ТГ, нові дані аеро- та космозйомки.

Однак, на найближчу перспективу органам державної влади необхідно якнайшвидше розробити й запровадити нову форму статистичної звітності, яка б передбачала збір інформації не лише про кількісний та якісний склад земельних ресурсів, а й збір інших аналітичних показників, в т.ч. інформацію про структуру власності, динаміку продажів земель, які перебувають у державній та комунальній власності, рівень цін на земельні ділянки, рівень орендної плати, про кількісний склад земельних ділянок, які використовуються підприємством на правах постійного користування, оренди, емфітевзису (права володіння та користування чужою землею для сільськогосподарських потреб). Наявність такої інформації підвищить рівень ефективності ухвалення управлінських рішень, пов'язаних не лише з використанням, а й з охороною та відтворенням земельних ресурсів, стане надійним підґрунтям зростання інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання.

Література:

1. Довідка з державної статистичної звітності про наявність земель та розподіл їх за власниками земель, землекористувачами, угіддями (за даними форми 6-зем). Тернопільська область (у розрізі адміністративних районів). Тернопіль : Головне управління Держземагентства Тернопільської області, 2016.
2. Заблоцький Б. Проблеми обліку кількості земель територіальних громад Тернопільської області // Вісник Тернопільського відділу Українського географічного товариства. Тернопіль : СМП «Тайп». №5 (вип. 5). 2021. С. 22-25.
3. Земельний кодекс України: Закон України. Відомості Верховної Ради України, 2002. № 3-4. С. 27. Дата оновлення: 24.03.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення 30.09.2022).
4. Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30 грудня 2015 року № 337 : Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 25.10.2021 р. № 300. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1473-21/sp:nav7:font2#n6> (дата звернення 30.09.2022).
5. Про Державний земельний кадастр : Закон України від 2012 р. № 3613-IV. Дата оновлення: 20.06.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text> (дата звернення 30.09.2022).
6. Про державну статистику : Закон України від 17.09.1992 р. № 2615-XII. Дата оновлення: 14.12.2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12#Text> (дата звернення 30.09.2022).
7. Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру : Постанова КМУ від 17 жовтня 2012 р. № 1051. Дата оновлення 23.12.2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-%D0%BF#Text> (дата звернення 30.09.2022).
8. Про затвердження форм державної статистичної звітності з земельних ресурсів та Інструкції з заповнення державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 6-зем, ба-зем, 6б-зем, 2-зем) : Наказ Держкомстату України

- від 05.11.1998 р. № 377. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0788-98#Text> (дата звернення 30.09.2022).
9. Про затвердження форм адміністративної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 11-зем, 12-зем, 15-зем, 16-зем) та Інструкцій щодо їх заповнення : Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.10.2015 р. № 337. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0133-16/sp:max50:nav7:font2#Text> (дата звернення 30.09.2022).
10. Статистичний щорічник Тернопільської області за 2021 рік. Тернопіль : Державна служба статистики України. Головне управління статистики у Тернопільській області, 2022. 344 с.
11. Статистичний щорічник України за 2020 рік. Київ : Державна служба статистики України, 2021. 454 с.

References:

1. Dovidka z derzhavnoyi statystychnoyi zvitnosti pro nayavnist' zemel' ta rozpodil yikh za vlasnykamy zemel', zemlekorystuvachamy, uhhidnyamy (za danymy formy 6-зем). Ternopil's'ka oblast' (u rozrizi administratyvnykh rayoniv). Ternopil' : Holovne upravlinnya Derzhzemahentstva Ternopil's'koyi oblasti, 2016.
2. Zablots'kyu B . Problemy obliku vsikh zemel' terytorial'nykh hromad Ternopil's'koyi oblasti // Visnyk Ternopil's'koho viddilU Ukrayins'koho heohrafichnoho tovarystva. Ternopil' : SMP «Тарп». №5 (vyp. 5). 2021 rik. S. 22-25.
3. Zemel'nyy kodeks Ukrayiny : Zakon Ukrayiny. Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny, 2002. № 3-4. S. 27. Data onovlennya: 24.03.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (data zvernennya 30.09.2022).
4. Pro vyznannya takoho, shcho vtratyv chynnist', nakazu Ministerstva rehional'noho rozvytku, budivnytstva ta zhytlovo-komunal'noho hospodarstva Ukrayiny vid 30 hrudnya 2015 roku № 337 : Nakaz Ministerstva ahrarynoyi polityky ta prodovol'stva Ukrayiny vid 25.10.2021 r. № 300. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1473-21/sp:max50:nav7:font2#n6> (data zvernennya 30.09.2022).
5. Pro Derzhavnyy zemel'nyy kadastr : Zakon Ukrayiny vid 2012 r. № 3613-IV. Data onovlennya: 20.06.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text> (data zvernennya 30.09.2022).
6. Pro derzhavnu statystyku : Zakon Ukrayiny vid 17.09.1992 r . № 2615-KHII. Data onovlennya: 14.12.2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12#Text> (data zvernennya 30.09.2022).
7. Pro zatverdzhennya Poryadku vedennya Derzhavnoho zemel'noho kadastru : Postanova KMU vid 17 zhovtnya 2012 r. № 1051. Data onovlennya 23.12.2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-%D0%BF#Text> (data zvernennya 30.09.2022).
8. Pro zatverdzhennya formy derzhavnoyi statystychnoyi zvitnosti iz zemel'nykh resursiv ta Instruktsiyi pro zapovnennya derzhavnoyi statystychnoyi zvitnosti z kil'kisnoho obliku zemel' (formy №№ 6-зем, 6а-зем, 6b-зем, 2-зем) : Nakaz Derzhkomstatu Ukrayiny vid 05.11.1998 r. № 377. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0788-98#Tekst> (data zvernennya 30.09.2022).
9. Pro zatverdzhennya formy administratyvnoyi zvitnosti z kil'kokh zemel'nykh dilyanok (formy №№ 11-зем, 12-зем, 15-зем, 16-зем) ta Instruktsiyi shchodo yikh zapovnennya : Nakaz Minimsterstva rehional'noho rozvytku, budivnytstva ta zhytlovo-komunal'noho hospodarstva Ukrayiny vid 30.10.2015 r. № 337. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0133-16/sp:max50:nav7:font2#Text> (data zvernennya 30.09.2022).
10. Statystychnyy shchorichnyk Ternopil's'koyi oblasti za 2021 rik. Ternopil' : Derzhavna sluzhba statystyky Ukrayiny. Holovne upravlinnya statystyky u Ternopil's'kiy oblasti, 2022. 344 s.
11. Statystychnyy shchorichnyk Ukrainy za 2020 rik. Kyiv : Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2021. 454 s.

Abstract:

Bohdan ZABLOTSKYI, Bohdan HAVRYSHOK, Petro DEMYANCHUK. ACCOUNTING OF AGRICULTURAL LAND AREAS OF TERRITORIAL COMMUNITIES OF TERNOPIL REGION: SOURCES, COMPLETENESS AND REPRESENTATIVENESS

The article reveals the problem of lack of modern statistical data on the area of agricultural land within the territorial communities of Ternopil region.

For a long time, for geographical research of individual administrative regions, districts or their parts, scientists used the form of statistical reporting № 6-land «Report on the availability of land and their distribution by landowners, land users, land and economic activities», which was implemented according to with the order of the State Statistics Committee of Ukraine dated 05.11.1998 № 377 «On approval of forms of state statistical reporting on land resources and Instructions for filling in the state statistical reporting on quantitative accounting of land (forms №№ 6-land, 6a-land, 6b-land, 2-land)» and was the most detailed source of information about the land fund. However, due to a set of problems, these reports were not prepared properly. In addition, as a result of the implementation of administrative reform and inconsistency of Order № 337 of the set of legislative acts of Ukraine, it was also repealed in accordance with the Order of the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine № 300 of 25.10.2021.

In the absence of statistics on land area and structure of the land fund of lower-level administrative units, the role of such a source of information as the state land cadastre – a single electronic system containing a set of information on land (quantitative and qualitative characteristics, economic evaluation, legal regime, etc.).

The public cadastral map provides certain information about this or that land plot. However, as in the state land cadastre, it contains data only on those land plots that have passed state registration and have been assigned a cadastral number, which is, for the time being, mostly land: 1) for commodity agricultural production; 2) for personal farming; 3) for the construction and maintenance of residential buildings, outbuildings and structures; 4) for the construction and maintenance of buildings of educational institutions; 5) for forestry and related services; 6) reserve lands, etc. Thus, the data is being updated gradually, and currently only part of the territory is available.

In addition, the public cadastral map provides data only on the type of ownership, purpose and area of a particular plot. More detailed information can be obtained only for a specific plot of land, by submitting a properly executed application, but this service is paid. The amount of payment of this administrative fee is regulated by the Law of Ukraine «On State Land Cadastre» (part 2 of Article 41) and is 0,05 % of the subsistence level, which as of 01.01.2022 amounted

to UAH 2,481.

The analysis of the data of the 6-land form showed that the structure of the land fund of Ternopil district during 2002-2016 changed quite a bit – about 0.1% per year. Since the Ternopil district, due to the increase in suburban areas, is undergoing the greatest transformations, we can assume that the average value for the region is less than or close to the calculated. Therefore, it is fair to say that the land structure has changed by no more than 1.2% over the last 8 years. Of course, such deviations somewhat reduce the accuracy of indicators, but in the absence of other sources of information, the reliability of statistical data contained in the form 6- land from 01.01.2016, is quite sufficient for their use in research. In addition, these data can serve as a basis for their further refinement, using from time to time updated information of the state land cadastre, documentation of local authorities, new data from aerial and space surveys.

By recalculating the data on the area of agricultural land (from the statistical reporting form 6-land from 01.01.2016) to 582 village, 17 settlement and 15 city councils of Ternopil region, which existed before the administrative reform, we obtained updated indicators of areas in terms of 55 modern territorial communities.

The article substantiates the possibilities of using the calculated indicators of areas in applied research.

Key words: administrative-territorial structure, land fund, accounting for the number of lands, agricultural lands, agricultural lands, territorial community.

Надійшла 21.09.2022 р.